

UUED ULMEPLAADID

MAIT JÜRIADO

Kismabande. „Polüpaale“.
Taavi Laatsiti, Tanel Paliale, Priit Pääsuke ja Aivar Tõnso looming.
Ulmeplaadid 2005.

Kismabande sündis 1999. aasta suvel tänu nelja elektronmuusiku ühisele soovile viljelda improvisatsioonilist elektroonilist elavat muusikat: ansambli sünni juures olid Ramo Teder (Pastacas), Tanel Paliale, Taavi Laatsit (Galaktlan) ja Aivar Tõnso. Alates aastast 2001, kui Ramo lahkus Eestist, on

tema asemel Priit Pääsuke. Nende töö tulemust on stiiliselt üsna raske määratleda, sest mingisuguseid piire endile selles osas seatud ei ole. Kismabande muusikast võib leida mõjutusi space-rockist, progest, jazzist, kaasaegsest elektroonikast; aga eelkõige esindab ansambel oma sügavamate mõtiskluste ja abstraktse rytmi & helimõllu põiminguuga uudset psühheedeelialainet.

Allikas: www.ulmeplaadid.ee

Kismabande debüütalbum on koostatud erinevaid kontserdi- ja prooviruu-

misalvestuste motiive kombineerides ning täiendades.

Plaadi märksõna on „improvisatsioonilisus”. Tihti on nii, et kontserdil kuulnud improvisatsioon tõmbab meid „käima”. Meie käsutuses on lisaks improvisatsioonile ka visuaalne pilt, mis toidab meelt sama palju kui muusikalinegi. Ent tihtipeale tekib probleem, et surudes improvisatsiooni raami – antud juhul plaadile –, ei pruugi muusika enam olla veenev, otsekui oleks see loodud teise keskkonda ja/või olustikku. Kui *live*-improvisatsioonile võib vahel andeks anda tervikutunde puudumise, siis plaadile seda sama kergesti andestada ei saa. „Polüpaale” plaadiga läheb siiski teisiti: tervik ning emotsioon on ka plaadil olemas, see veenab.

Kui muusikat saaks jagada kahte leeri, läbipaistev ja läbipaistmatu, siis esimesel juhul tekib igavuse tunne, sest järgmised noodisammud ja selle vorm on ette hoomatav. Teisel juhul kõlab muusika šokeerivalt uudsenä, kuigi

võib olla vana materjali taasesitus – ikka on helides mingid nüansid, mida kohe katsuda ei saa. Teose struktuuri ei haara lennult, see on meie vaimuhaardest väljaspool ning tundub põnev, uus ja huvitav, abstraktne ning müstiline. Ja just seda „Polüpaale” sisaldabki – läbipaistmatust.

Nii nagu Kismabande muusikat luues improviseerib, saab kuulajagi kuulata improviseerides. Kitarri, süntesaatori, arvuti helikihtide virvarri, millest igaühel on rääkida oma lugu. Kui Kismabande taotlus on anda improvisatsioonilisele lähenemisele mingid raamid, siis tajume ikkagi meeldivat peataolekut. Muusika kombib teadvuse piire. Kui oleme neid piire katsunud, toimub avarandumine ja me „näeme” kaugemale. See muusika võib pakkuda nii laiahaardelist vaadet, mida me ehk kujutledagi ei oska. Küsimus on vaid selles, kui kaugel on kuulaja võimeline ja valmis ise minema. Mõnel hetkel võib end ehk tunda pimedana. Samas, see „puhas pime-

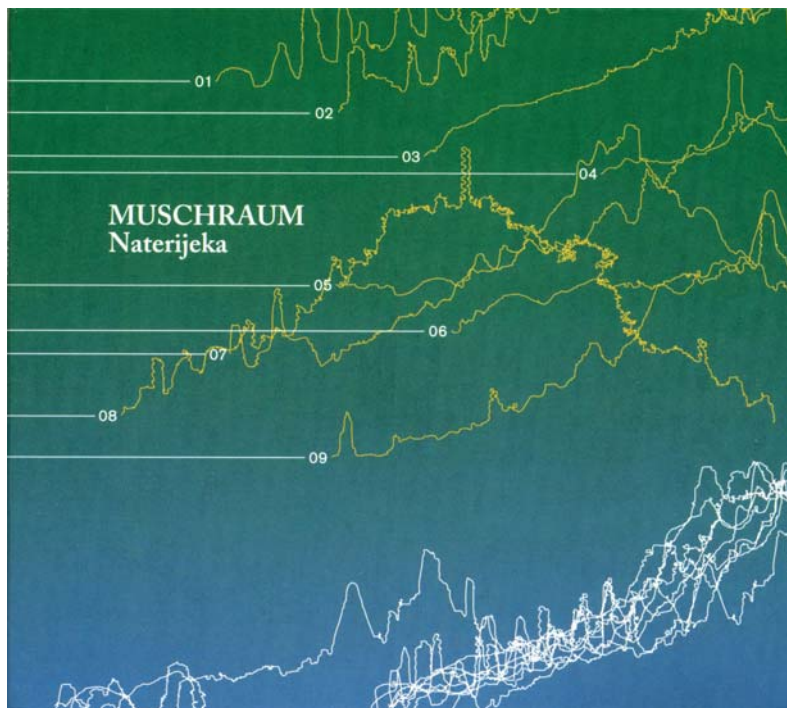
dus" on võib-olla selgem kui mis tahes selgena näiv asi.

„Polüpaale" on viimane versta post Kismabande senises loomingulises tegevuses. Nad on kindlad, et pärast seda albumit võtavad nad uue kursi. Kuhu, kuidas ja kellega – seda võime vaid oletada.

Muschraum. „Naterijeka".
Sander Saarmetsa looming.
Ulmeplaadid 2005.

Muschraum tähendab tühja ruumi, millest andmed on välja jäetud või kus on neid rohkem, kui olema peaks. „Raum" on ruum, „Musch" on määratus. Muschraumi (nii kõlab Sander Saarmetsa artistinimi) tee elektroonilise muusika juurde algas umbes viis aastat tagasi. Debüütalbum „Naterijeka" on kolmeaastase loomingutee lõppvaatus elektroonilisel kujul ning ideedest plaadini kulus viis kuud.

Plaadil kõlavad lood oleksid justkui arengutsüklilises järjekorras. Intuitiivselt tundub esimene lugu olevat loodud just kõige esimesena ning viimane käsitlaks nagu hiliseimat ideed – lihtsa koeline muutub keerulisemaks ja läbi-komponeeritumaks. Üks jutustus lõpeb ja sealt, kus lõppes esimene, algab piskese vahega teine, eelmisega sarnane, kuid samas värskes ja uus. Kõiki lugusid läbib aga justkui ühtlane variatsiooniline joon nii heli kui ka materjali poolest, kuid see on samas loomulik ning värskendav. Esimesed marimbakõlad süstivad teatavat äratundmisrõõmu Steve Reichi muusikast, rütmid ja materjal peegeldavad just minimalistidele omast joont. Muschraum hüppab ühest kohast teise kiirelt ja oskuslikult. Sama huvitavaid helistike muutusi olengi seni ehk vaid minimalistide muusikas kohanud. Üllatusin nii mitmelgi korral. Sain juba igavalt harjuda, kui muusika üllatas uue materjaliga, uue heliga, kõla teise poolega. Just! Heli on üllatavalt meel-

div, sellist heli ei kohta eesti albumitel mitte iga päev. Muschraum leiab tõeliselt säravaid tämbrite kombinatsioone. Tämbrikombinatsioonid toidab oskuslikult rütm, nii mõneski loos paneb muusika seest tantsima. Ja see pole mitte igav rütm, vaid põnev igas noodis. Nagu helilooja ise ütleb, on selle plaadi märksõna täpsus, mingis mõttes on tegemist kellavärgiga.

Tonaalsus plaadil mängib, on pidevas liikumises. Püütud on luua helilist puhtust. Muusika kõlab läbipaistvalt, paneb lendama, unistama, mõtlema. Igal kuulamisel võib jälle leida uut kõla, mis on väga tuttav, aga millega on hea uuesti kohtuda, mida on hea taasavastada kui paika, kus oled juba käinud, või tunnet, mille nimeks on „mõnus“.

Helilooja soovis ehk kasutada vähemalt paari naturaalpilli. Seda ta ka teeb viiuli ja tšello näol, kuid need pole siiski naturaalsena ette kantud. Kõige hea kõrval räägib Muschraumi kahjuks just see, et keelpilli-sound'id pole elektro-

nilisel kujul veel jõudnud sama kaugele kui teiste naturaalpilli omad. Viiul ja tšello kõlavad kohati läbinähtavalt tehniliselt. Muschraumi soov on jõuda tulevikus lavaesinemiseni koos naturaalpillidega, jäädes samas kompositsioonilt ja mängutehnikalt sama täpseks.

Tervikuna on „Naterijeka“ põnev kuulata neile, kes soovivad avastada rütmivälju koos suurte ja huvitavate kõlamassiividega ning keda tiivustavad tämbritest tekkivad emotsioonid. Läheme lendama!

MAIT JÜRIADO on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kompositsioonieriala II kursuse üliõpilane. Siinsed kirjutised on tema „kaks esimest kauamängivat plaadiarvustust“.

